

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA

PRVI ODJEL

PREDMET ŽIC protiv HRVATSKE

(Zahtjevi br. 54115/15, 193/16 i 398/16)

PRESUDA

STRASBOURG

19. svibnja 2022.

Ova je presuda konačna, no može biti podvrgnuta uredničkim izmjenama.

U predmetu Žic protiv Hrvatske,

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući u odboru u sastavu:

Péter Paczolay, *predsjednik*,

Alena Poláčková,

Davor Derenčinović, *suci*,

i Liv Tigerstedt, *zamjenica tajnice Odjela*,

uzimajući u obzir:

zahtjeve (br. 54115/15, 193/16 i 398/16) protiv Republike Hrvatske koje je hrvatska državljanka gđa Seadeta Žic, koja je rođena 1955. godine i živi u Rijeci („podnositeljica zahtjeva”) i koju je zastupao g. M. Zrilić, odvjetnik iz Rijeke, podnijela Sudu na temelju članka 34. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Konvencija”) 27. listopada, 10. prosinca i 29. prosinca 2015.;

odluku da se Vladu Republike Hrvatske („Vlada”), koju je zastupala njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik, obavijesti o prigovorima o nemogućnosti podnositeljice da ostvari izvršenje ovršne isprave protiv tijela lokalne vlasti, povredi načela pravne sigurnosti i odbijanju domaćih sudova da joj dosude naknadu plaće, a da se ostatak zahtjeva odbaci kao nedopušten;

očitovanja stranaka;

nakon vijećanja zatvorenog za javnost 26. travnja 2022. godine,

donosi sljedeću presudu koja je usvojena na navedeni datum:

PREDMET SPORA

1. Predmet se odnosi na nemogućnost podnositeljice zahtjeva da ostvari izvršenje ovršne isprave protiv tijela lokalne vlasti i isplatu naknade plaće.

2. Podnositeljica zahtjeva radila je za Općinu Rijeka do 1991. godine, kad je dobila otkaz. Dana 29. srpnja 1992. ishodila je presudu protiv Općine kojom je naloženo da se podnositeljicu vrati na rad. Presuda je 10. veljače 1993. postala pravomoćna, a 18. ožujka 1993. izvršna.

3. U međuvremenu, dana 30. prosinca 1992., nakon preustrojavanja lokalne samouprave u Hrvatskoj, Općina je prestala postojati, a njezine su ovlasti prenesene na novoosnovane jedinice lokalne samouprave Grad Rijeku i Primorsko-goransku županiju.

4. Podnositeljica zahtjeva pokrenula je tri postupka od kojih se prvi odnosi na (ne)izvršenje glavne presude, a preostala dva na isplatu naknade plaće.

I. OVRŠNI POSTUPAK

5. Dana 8. rujna 1993. podnositeljica zahtjeva podnijela je prijedlog za izvršenje presude od 29. srpnja 1992. protiv Grada. Dana 22. srpnja 1994. ovršni sud naložio je Gradu da podnositeljicu vrati na rad.

6. Povodom tužbe Grada, godine 2002. građanski sudovi proglasili su ovrhu nedopuštenom utvrdivši da je na Županiju, a ne Grad, prenesena obveza vraćanja podnositeljice na rad. Dana 3. lipnja 2015. Ustavni sud odbio je podnositeljčinu ustavnu tužbu.

II. PRVI PARNIČNI POSTUPAK RADI ISPLATE NAKNADE PLAĆE

7. Godine 1993. podnositeljica zahtjeva pokrenula je parnični postupak protiv Grada tražeći isplatu naknade plaće za razdoblje od 1. kolovoza 1991. do 1. siječnja 1994. Godine 1995. građanski sudovi presudili su u korist podnositeljice te je primila puni iznos naknade plaće koji joj je dosuđen.

8. Međutim, povodom revizije Grada, tu je presudu 1999. ukinuo Vrhovni sud.

9. U međuvremenu, godine 1998. podnositeljica zahtjeva pokrenula je još jedan parnični postupak protiv Grada tražeći isplatu naknade plaće za razdoblje od 1. rujna 1997. nadalje. Nakon odluke Vrhovnog suda iz 1999. godine taj je postupak spojen s postupkom pokrenutim 1993. godine.

10. Godine 2011. građanski sudovi odbili su zahtjev podnositeljice za naknadu plaće za razdoblje od 1. rujna 1997. do 30. travnja 2007. napominjući da je ovrha presude od 29. srpnja 1992. proglašena nedopuštenom u odnosu na Grad. Smatrali su i da se pitanje je li Grad obvezan isplatiti joj naknadu plaće za razdoblje od 1. kolovoza 1991. do 1. siječnja 1994. mora riješiti u parničnom postupku koji je Grad u međuvremenu pokrenuo protiv nje (vidi stavak 18. ove presude).

11. Dana 9. lipnja 2015. Ustavni sud odbio je podnositeljčinu ustavnu tužbu.

III. DRUGI PARNIČNI POSTUPAK RADI ISPLATE NAKNADE PLAĆE

12. Godine 1994. podnositeljica zahtjeva pokrenula je parnični postupak protiv Grada i Županije tražeći isplatu naknade plaće za razdoblje od 1. veljače 1994. do 1. rujna 1997. Godine 1999. građanski sudovi prihvatili su njezin tužbeni zahtjev u odnosu na Grad, a odbili su ga u odnosu na Županiju. Podnositeljica zahtjeva primila je puni iznos naknade plaće koji joj je dosuđen.

13. Godine 2002., povodom revizije Grada, Vrhovni sud preinačio je tu presudu i odbio je tužbeni zahtjev podnositeljice u odnosu na Grad. Utvrdio je da je zapravo na Županiju prenesena obveza da podnositeljicu vrati na rad te je Županija stoga obvezna isplatiti joj naknadu plaće.

14. Dana 7. srpnja 2005. Ustavni sud Republike Hrvatske ukinuo je presudu Vrhovnog suda i predmet vratio prvostupanjskom sudu. Utvrdio je da je Vrhovni sud pogrešno primijenio mjerodavno domaće pravo kad je zaključio da Grad nije imao obvezu vratiti podnositeljicu na rad.

15. U ponovljenom postupku podnositeljica je zatražila donošenje deklaratorne presude kojom se utvrđuje da je Grad obvezan isplatiti joj naknadu plaće za razdoblje od 1. siječnja 1994. do 31. kolovoza 1997.

16. Njezin deklaratorni tužbeni zahtjev na kraju je proglašen nedopuštenim. Konkretno, Vrhovni sud smatrao je da podnositeljica zahtjeva nema pravni interes za postavljanje deklaratornog tužbenog zahtjeva jer je već primila naknadu plaće, bez obzira na to što je presuda naknadno ukinuta. Smatrao je i da se pitanje je li Grad obvezan isplatiti joj naknadu plaće mora riješiti u parničnom postupku koji je Grad u međuvremenu pokrenuo protiv nje (vidi stavak 18. ove presude).

17. Dana 9. lipnja 2015. Ustavni sud odbio je podnositeljčinu ustavnu tužbu.

IV. OSTALE RELEVANTNE ČINJENICE

18. U međuvremenu, nakon odluka Vrhovnog suda iz 1999. i 2002. (vidi stavke 8. i 13. ove presude) Grad je pokrenuo parnični postupak protiv podnositeljice zahtjeva tražeći povrat naknade plaće koja joj je prvobitno dosuđena pravomoćnim presudama 1995. i 1999. godine (vidi stavke 7. i 12. ove presude). Građanski sudovi presudili su protiv podnositeljice. Postupak je trenutačno u tijeku pred Ustavnim sudom.

V. PRIGOVORI

19. Podnositeljica zahtjeva prigovorila je na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije da nikada nije vraćena na rad na svoje radno mjesto unatoč tome što je u tom smislu ishodila ovršnu ispravu protiv tijela lokalne vlasti; da su odluke domaćih sudova donesene protiv nje bile u suprotnosti s odlukom Ustavnog suda od 7. srpnja 2005. i stoga su dovele do povrede načela pravne sigurnosti; te da su odluke domaćih sudova kojima su odbijeni njezini zahtjevi za naknadu plaće dovele do povrede njezinih prava na temelju članka 1. Protokola br. 1.

OCJENA SUDA

I. SPAJANJE ZAHTJEVA

20. Uzimajući u obzir povezan predmet spora podnesenih zahtjeva, Sud smatra prikladnim ispitati ih zajedno u jednoj presudi.

II. NAVODNA POVREDA ČLANKA 6. STAVKA 1. KONVENCIJE

21. Podnositeljica zahtjeva prigovorila je da je presuda od 29. srpnja 1992. donesena protiv tijela lokalne vlasti ostala neizvršena.

22. S obzirom na činjenicu da je pravo podnositeljice zahtjeva na izvršenje presude i dalje postojalo nakon stupanja na snagu Konvencije u odnosu na Hrvatsku 5. studenoga 1997. i da presuda još nije izvršena, Sud utvrđuje da ima vremensku nadležnost te odbija prigovor Vlade u tom pogledu (usporedi *Krstić protiv Srbije*, br. 45394/06, stavak 68., 10. prosinca 2013.).

23. Sud nadalje primjećuje da ovaj prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije niti je nedopušten po bilo kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

24. Sud primjećuje da je razlog koji su domaći sudovi naveli zašto su u konačnici odbili izvršenje presude taj što je podnositeljica zahtjeva zatražila izvršenje te presude protiv pogrešnog tijela lokalne vlasti, odnosno protiv Grada umjesto Županije (vidi stavak 6. ove presude).

25. S tim u vezi Sud ponavlja da se, prema njegovoj ustaljenoj sudskoj praksi, od osobe koja je ishodila ovršnu ispravu protiv države ne može zahtijevati da pribjegne ovršnom postupku kako bi se ta isprava izvršila (vidi, primjerice, *Cocchiarella protiv Italije* [VV], br. 64886/01, stavak 89., ECHR 2006-V; *Metaxas protiv Grčke*, br. 8415/02, stavak 19., 27. svibnja 2004.; i *Reynbakh protiv Rusije*, br. 23405/03, stavak 24., 29. rujna 2005.). Sud je često utvrđivao povrede članka 6. stavka 1. Konvencije u predmetima u kojima država ili tijelo lokalne vlasti nisu postupili po izvršnoj presudi donesenoj u korist podnositelja zahtjeva (vidi, primjerice, gore navedeni predmet *Reynbakh*, stavci 27.–28., i *Čikanović protiv Hrvatske*, br. 27630/07, stavak 53., 5. veljače 2015.).

26. Ako podnositeljica zahtjeva stoga čak nije bila dužna ni pribjeći ovršnom postupku, proizlazi da ona ne može trpjeti štetne posljedice zbog podnošenja prijedloga za ovrhu protiv navodno pogrešnog tijela. To vrijedi tim više u situaciji u ovom predmetu u kojem nije bilo jasno koje je tijelo lokalne vlasti moralo vratiti podnositeljicu zahtjeva na rad i u kojem su domaći sudovi donosili proturječne odluke o tom pitanju. U takvim situacijama nije na podnositelju zahtjeva da utvrdi odgovarajuće tijelo (vidi *Kostadin Mihaylov protiv Bugarske*, br. 17868/07, 27. ožujka 2008.), već država treba olakšati utvrđivanje tog tijela (vidi *Plechanow protiv Poljske*, br. 22279/04, stavak 109., 7. srpnja 2009.).

27. Prethodna razmatranja dostatna su da Sud utvrdi da je u ovom predmetu došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije u vezi s neizvršenjem presude od 29. srpnja 1992.

III. NAVODNA POVREDA ČLANKA 1. PROTOKOLA BR. 1 UZ KONVENCIJU

28. Podnositeljica zahtjeva prigovorila je i da su odluke domaćih sudova o odbijanju njezinih zahtjeva za naknadu plaće dovele do povrede njezina prava na mirno uživanje vlasništva na temelju članka 1. Protokola br. 1.

29. Kad je riječ o prigovoru Vlade da podnositeljica nije pravilno iscrpila domaća pravna sredstva jer naknadu plaće nije potraživala od Županije, Sud utvrđuje da je to pitanje usko povezano s biti prigovora podnositeljice i stoga se mora spojiti s ispitivanjem osnovanosti (vidi gore navedeni predmet *Plechanow*, stavci 93. – 94.).

30. Sud nadalje utvrđuje da prigovor nije očigledno neosnovan u smislu članka 35. stavka 3. točke (a) Konvencije niti je nedopušten po bilo kojoj drugoj osnovi. Stoga se mora proglasiti dopuštenim.

31. Iz odluka domaćih sudova vidljivo je da su zahtjevi podnositeljice zahtjeva za naknadu plaće u konačnici odbačeni samo zato što je tužila pogrešno tijelo lokalne vlasti, odnosno iz istog razloga zbog kojeg je odbijen njezin zahtjev za izvršenje presude kojom je naloženo vraćanje podnositeljice na rad (vidi stavak 6. ove presude). Njezini zahtjevi za naknadu plaće stoga su imali dovoljno osnova u nacionalnom pravu da budu zaštićeni člankom 1. Protokola br. 1.

32. Sud primjećuje da je prigovor podnositeljice na temelju članka 1. Protokola br. 1 povezan s njezinim gore navedenim prigovorom na temelju članka 6. stavka 1. U skladu s tim, ponavljajući svoja utvrđenja u stavicama 25. – 27. ove presude, i pozivajući se na svoju sudsku praksu (vidi gore navedeni predmet *Plechanow*, stavci 99. – 112.), Sud smatra da država nije ispunila svoju pozitivnu obvezu da osigura mjere za zaštitu prava podnositeljice zahtjeva na djelotvorno uživanje njezina vlasništva.

33. Slijedi da prigovor Vlade o neiscrpljivanju domaćih pravnih sredstava mora biti odbijen te Sud zaključuje da je došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1.

IV. OSTALI PRIGOVORI

34. Podnositeljica zahtjeva prigovorila je i na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije zbog povrede načela pravne sigurnosti jer su odluke domaćih sudova u sva tri postupka bile u suprotnosti s odlukom Ustavnog suda od 7. srpnja 2005. (vidi stavak 14. ove presude).

35. Uzimajući u obzir činjenice predmeta, podneske stranaka i svoja gora navedena utvrđenja, Sud smatra da je ispitao glavna pravna pitanja otvorena u ovom predmetu. Stoga smatra da nije potrebno donijeti posebnu odluku o dopuštenosti i osnovanosti preostalog prigovora (vidi *Centar za pravna istraživanja u ime Valentina Câmpeanua protiv Rumunjske* [VV], br. 47848/08, stavak 156., ECHR 2014).

PRIMJENA ČLANKA 41. KONVENCIJE

36. Podnositeljica zahtjeva potraživala je iznos od 87.974,00 eura (EUR) na ime materijalne štete, koji odgovara naknadi plaće za razdoblje od 1. rujna 1997. do 30. travnja 2007. zajedno s obračunatim zakonskim

zateznim kamatama. Potraživala je i 150.000,00 eura (EUR) na ime nematerijalne štete, 90.258,00 hrvatskih kuna (HRK) na ime troškova i izdataka nastalih pred domaćim sudovima i 40.000,00 kuna na ime troškova i izdataka nastalih pred ovim Sudom. Vlada je osporila ta potraživanja.

37. Sud smatra da bi u ovom predmetu najprikladniji način ispravljanja posljedica utvrđenih povreda bilo ponavljanje parničnog postupka kojemu se prigovara (usporedi gore navedeni predmet *Čikanović*, stavak 66.). Budući da na temelju članka 428.a hrvatskog Zakona o parničnom postupku podnositelj može podnijeti zahtjev za ponavljanje parničnog postupka u odnosu na koji je Sud utvrdio povredu Konvencije, nema potrebe da se podnositeljici dosudi bilo kakav iznos na ime naknade materijalne štete (vidi *Iatridis protiv Grčke* (pravedna naknada) [VV], br. 31107/96, stavci 32. – 33., ECHR 2000-XI).

38. S druge strane, Sud smatra da je podnositeljica zahtjeva zasigurno pretrpjela nematerijalnu štetu. Odlučujući na pravičnoj osnovi, dosuđuje joj iznos od 7.800,00 eura po toj osnovi, uvećan za sve poreze koji bi se mogli zaračunati na taj iznos.

39. Imajući u vidu da podnositeljica zahtjeva može zatražiti ponavljanje triju domaćih parničnih postupaka i tako ishoditi novu odluku o troškovima pred građanskim sudovima i Vrhovnim sudom (vidi stavak 37. ove presude), Sud smatra razumnim dosuditi iznos od 2.600,00 eura na ime troškova i izdataka nastalih pred Ustavnim sudom i iznos od 4.000,00 eura na ime troškova i izdataka nastalih pred ovim Sudom, uvećane za sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnositeljici zahtjeva.

IZ TIH RAZLOGA SUD JEDNOGLASNO

1. *odlučuje* spojiti zahtjeve;
2. *utvrđuje* da su prigovori na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije o neizvršenju presude donesene u korist podnositeljice zahtjeva i na temelju članka 1. Protokola br. 1 o odbacivanju njezinih zahtjeva za naknadu plaće dopušteni;
3. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 6. stavka 1. Konvencije zbog neizvršenja presude donesene u korist podnositeljice;
4. *presuđuje* da je došlo do povrede članka 1. Protokola br. 1 uz Konvenciju zbog odbacivanja podnositeljinih zahtjeva za naknadu plaće;
5. *presuđuje* da nije potrebno ispitati dopuštenost i osnovanost prigovora na temelju članka 6. stavka 1. Konvencije o navodnoj povredi načela pravne sigurnosti;
6. *presuđuje*

PRESUDA ŽIC protiv HRVATSKE

- (a) da tužena država podnositeljici zahtjeva treba u roku od tri mjeseca isplatiti sljedeće iznose koje je potrebno preračunati u valutu tužene države po tečajnoj stopi važećoj na dan namirenja:
- (i) 7.800,00 EUR (sedam tisuća osamsto eura), na ime naknade nematerijalne štete, uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati;
 - (ii) 6.600,00 EUR (šest tisuća šeststo eura) na ime naknade troškova i izdataka, uvećano za sve poreze koji bi se mogli zaračunati podnositeljici zahtjeva;
- (b) da se od proteka prethodno navedena tri mjeseca do namirenja plaća obična kamata na navedeni iznos koja je jednaka najnižoj kreditnoj stopi Europske središnje banke tijekom razdoblja neplaćanja, uvećanoj za tri postotna boda;

7. odbija preostali dio zahtjeva podnositeljice za pravednu naknadu.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku 19. svibnja 2022. godine u skladu s pravilom 77. stavcima 2. i 3. Poslovnika Suda.

Liv Tigerstedt
Zamjenica tajnice

Péter Paczolay
Predsjednik

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist

ALKEMIST
European Translation Agency
ALKEMIST/STUDIO d.o.o.
Miramarska 24/6, 10 000 Zagreb
OIB: 72466496524